

***Een vlieg
op de
muur***

DIRK BRACKE

 **DAVIDSFONDS**
INFODOK

Bracke, Dirk
Een vlieg op de muur

© 2017 Infodok / WPG Uitgevers België nv, Rijnkaai 100/A11, B-2000 Antwerpen en
Dirk Bracke

Gemaakt onder licentie van Davidsfonds. 'Infodok' is het geregistreerde merk van
Davidsfonds vzw, met maatschappelijke zetel te 3000 Leuven, Quinten Metsysplein 12.
www.wpg.be/infodok

Vormgeving cover: Xpair
Vormgeving binnenwerk: Els Ruppel

Trefwoorden: straatkinderen, drugsmaffia

D/2017/0034/371
ISBN 978 90 5908 892 4
NUR 284

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd – op enige manier – zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

15 april 1721

‘Heet! Zo heet kan het in de hel nooit zijn’, zuchtte Simone terwijl ze met de rug van haar hand het zweet van haar gezicht wiste.

Het dienstmeisje vouwde het linnengoed van slavenhandelaar Dom José keurig op en legde het voorzichtig in de rieten mand. Intussen mopperde ze de hele tijd op haar meesteres, Donna Maria, die haar op dit ongezegende middaguur naar de vuurtoren van Barra had gestuurd om de zweet- en wijnvlekken uit het ondergoed van haar meester te wassen.

De zon brandde zonder medelijden op haar hoofd.

Waarom zou ik niet langs het strand teruggaan? dacht ze plotseling. Het is maar een kleine omweg. De meesteres slaapt nu, ze zal niet eens merken dat ik wat langer wegblijf.

Opgetogen plofte Simone de wasmand in het broeierige zand. Ze danste uitgelaten naar de waterlijn en liet de witschuimende golfjes van de Atlantische Oceaan over haar voeten klotsen. Ze keek eens om. In het stadje Salvador was geen leven te bespeuren.

‘Natuurlijk niet’, sakkerde ze. ‘Iedereen ligt zalig in zijn koele slaapkamer te soezen. Alleen Simone moet werken.’

Ze tilde haar rokken tot boven haar knieën en liep verder het water in. Het meisje spinde van genot toen het koele water

tegen haar benen spatte. Met een tevreden gevoel keek ze over de eindeloze oceaan.

Opeens schermde ze met haar hand het zonlicht af. Nee, ze had zich niet vergist. De grote zeilen aan de horizon dreven langzaam maar zeker naar Salvador.

Haastig waadde Simone naar het strand, griste de wasmand mee en rende halsoverkop naar de houten keet die aan de haven stond. Brutaal rukte ze de deur open.

‘Hé, kan dat niet een beetje rustiger!’ snauwde een slaap-dronken stem.

In het schemerduister richtte een soldaat zich moeizaam op.

‘Er komt een schip!’

Meteen was de soldaat klaarwakker. Hij krabbelde onhandig overeind, trok zijn verfromfaaide uniform in de plooi, grabbelde naar zijn musket* en liep met Simone over het brede strand naar de waterlijn. Zonder met z’n ogen te knipperen keek hij secondenlang in de richting van Simones uitgestoken wijsvinger.

‘Het is een slavenbark** van de Companhia do Brasil***’, mompelde hij. ‘Ik waarschuw de havenmeester.’

Toen de bark aanlegde, was het haventje van de Portugese kolonie volgelopen met soldaten, hooghartige plantage-eigenaars met hun bedienden, rijke slavenhandelaars, doodge-

-
- Een musket is een ouderwets geweer.
 - Een bark is een groot zeilschip.
 - De Companhia do Brasil is een onderneming die onder andere zwarte slaven verhandelde.

wone mensen en lanterfanters die elk verzetje als een attractie beschouwden.

Simone genoot met volle teugen van het schouwspel. De nieuwe slaven hadden ervoor gezorgd dat ze vanmiddag geen koper hoefde te poetsen, maar dat ze met haar meesteres naar de haven mocht.

Het ruim van de bark spuwde een eindeloze rij zwarten uit.

Simone slaakte een gillette van opwinding.

‘Wat een knappe man’, mompelde ze vol bewondering.

‘Beheers je, Simone’, zei Donna Maria misprijzend. ‘Een Portugees meisje met een zwarte, stel je voor... bah!’

Simone zweeg. Toch bleven haar ogen gefixeerd op een slanke, gitzwarte jonge zwarte. Zijn wangen waren ingevallen van honger en vermoeidheid en zijn ogen hadden een doffe koortsglans.

Laat me hem één week verzorgen en hij is de knapste man van Salvador, dagdroomde het dienstmeisje. Vertederd keek ze naar het kuiltje in zijn kin.

Sanwi knipperde met zijn ogen tegen het felle zonlicht. Toen hij zijn longen volpompte met verse lucht, voelde hij zich een beetje duizelig worden.

‘Opschieten, slavengebroed!’ schreeuwde een matroos.

Sanwi begreep geen Portugees, maar een duw met de musketkolf dreef hem ruw over de loopplank. De jonge zwarte volgde verschrikt de rij slaven die met stokken de steil oplopende straatjes van de stad werd ingedreven.

Hij begreep nog steeds niet goed wat hem de laatste weken was overkomen. Het was ook allemaal zo vlug gegaan. Als in

een hardnekkige kwade droom verschenen de beelden weer voor zijn ogen.

Gegil en harde knallen hadden Sanwi die nacht bruusk gewekt.

Senoefo had het ook gehoord.

‘Wat gebeurt er?’ vroeg ze stil.

Er lag een panische angst in haar ogen.

‘Ik weet het niet. Het lijkt wel of ons dorp overvallen wordt.’

Sanwi streek heel even over haar dikke buik.

‘Zorg jij maar goed voor mijn zoon’, glimlachte hij bemoedigend terwijl hij zich oprichtte.

Zijn woorden waren nog niet koud of twee mannen in een witte boernoës* drongen brutaal de hut binnen, sloegen hem meteen met een zware knuppel neer en sleepten hem naar buiten. Versuft hoorde Sanwi hoe zijn vrouw om hulp schreeuwde.

Hij probeerde zich los te wringen om haar te helpen, maar de twee Arabieren hielden hem in een ijzeren greep. Een van hen hield dreigend de punt van zijn kromzwaard tegen de keel van de zwarte. Sanwi boog zijn hoofd.

De hutten stonden in brand en in het flikkerende schijnsel zag Sanwi hier en daar levenloze gedaanten liggen.

De Arabieren onderzochten hun gevangenen een voor een. Ouderen en kinderen werden koelbloedig gedood met een zwaardhouw, want de Portugese slavenhandelaars gaven hun goud alleen voor de sterkste mannen en vrouwen. Met een

• Een boernoës is een lange wollen mantel met een kap.

beetje geluk konden ze misschien de moordende overtocht van Angola naar Brazilië overleven.

De bark was leeg, aan de slavenstroom was een einde gekomen. Sanwi werd ruw in het zand neergeduwd. Verbaasd keek hij naar de grote, statige herenhuizen die rond het grote plein stonden. In het midden stond een zwarte, arduinen paal. Bovenaan zat een ijzeren ring waaraan zware kettingen onheilspellend naar beneden bengelden.

‘Zou dat hun god zijn?’ vroeg Sanwi aan Adiko, die naast hem zat.

‘Ik weet het niet’, zei Adiko. ‘Ik weet alleen dat ik sterf van de dorst. Ik moet drinken.’

Adiko stond op en raakte vragend de arm aan van een koopman die voorbijliep.

‘Ik heb dorst’, zei Adiko. ‘Mag ik wat water hebben?’

De koopman draaide zich om en zag verschrikt hoe Adiko’s zwarte hand op zijn arm bleef rusten.

‘Die slaaf valt me aan!’ schreeuwde hij en hij schudde zich ruw los.

Twee soldaten snelden toe, grepen Adiko vast en schopten hem naar de paal. In een oogwenk was de ongelukkige zwarte aan de paal vastgeketend.

Een ongeschoren Portugees in een vuil, versleten uniform tikte onverschillig met een zweep tegen zijn benen. Aan het uiteinde van het leer waren stukjes lood gehecht.

‘Hoeveel?’ vroeg hij toonloos.

De slavenopzichter stak tien vingers op.

‘Eén!’

De zweep zoefde door de lucht. Adiko gilde het uit toen het lood lapjes vlees uit zijn rug rukte.

‘Twee! ... Drie! ... Vier! ...’

Sanwi keek verbijsterd toe. Adiko had toch alleen maar om een beetje water gevraagd, dacht hij bitter.

Terwijl de menigte geestdriftig en luidruchtig naar de gese-
ling keek, speurden slavenhandelaars en plantage-eigenaars
ijverig naar bruikbare arbeidskrachten. Ook een groepje vrou-
wen moest opstaan.

Sanwi keek verrast op. Senoefo stond vooraan. Ze boog
beschaamd haar hoofd.

Dom José tikte met zijn wandelstok tegen haar knie.

‘Ik wil haar tanden zien’, zei hij tegen de knecht die hem ver-
gezelde.

Die nam haar kin en haar neus beet en trok haar mond open.
Dom José keek even in haar mond, liet zijn vingers langs haar
gehemelte glijden en knikte goedkeurend. Dan betastte hij met
beide handen haar armen, haar borsten, haar dijen en kneep
even in haar zwangere buik.

‘Goed, ik koop haar. Breng haar weg!’ knorde hij tevreden.

Sanwi begreep dat hij zijn jonge vrouw nooit meer zou weer-
zien. Wanhopig veerde hij overeind en snelde struikelend tus-
sen de slaven naar Dom José. Meteen stond het plein in rep en
roer. Soldaten en slavenhandelaars schrokken op en schreeuw-
den verward door elkaar.

‘Senoefo is van mij! Het kind is van mij!’ gilde Sanwi rade-
loos.

Verraste bewakers renden naar hem toe en wilden hem grijpen, maar hij ontweek hen met de katachtige soepelheid van de Afrikaanse jager.

‘Schiet hem neer, sufferds!’ tierde een officier.

Enkele soldaten legden hun musket aan, maar Sanwi was al te dicht bij Dom José. Als een razende sleurde Sanwi hem tegen de grond en beukte met zijn vuisten in het verschrikte gezicht.

Een stokslag deed hem duizelen. Drie soldaten rukten Sanwi met moeite van de slavenhandelaar los en trokken hem over-eind.

Sanwi snoof heftig door zijn neus van machteloze woede en probeerde zich los te wringen. Tevergeefs.

Senoefo had treurig toegekeken. Ze zocht zijn ogen.

‘Ik weet dat je me wilde helpen’, fluisterde ze bedroefd, ‘maar je had het beter niet kunnen doen.’

‘We zullen elkaar niet meer zien’, zei hij zacht.

Twee tranen tekenden een glinsterend streepje op haar zwarte wangen. Ze schudde haar hoofd en probeerde zijn gezicht nog één keer aan te raken. Maar de knecht hield haar stevig vast.

‘Hoeveel zweepslagen voor deze wilde?’ vroeg een van de soldaten.

Dom José veegde met een pijnlijk gezicht het bloed van zijn neus af aan de mouw van zijn met zilverdraad bestikte jas. Hij keek Sanwi minachtend aan.

‘Hoeveel zweepslagen?’ herhaalde hij sarcastisch, alsof hij niet kon begrijpen dat de soldaat zo dom was.

Toen wees hij met zijn duim naar beneden.

Sanwi beet op zijn tanden toen de eerste zweeps slag op zijn rug kletste. Hij zou geen kik geven. De beul met het versleten uniform telde de slagen niet. Langzaam zakte Sanwi weg en bleef in de kettingen vasthangen. Hij dacht aan Senoefo, toen ze als een verliefd meisje lachend naar hem opkeek, aan de brandende hutten, aan zijn kind dat hij nooit zou zien. Sanwi smeekte zijn goden dat de kinderen van zijn ongeboren zoon meer geluk zouden kennen dan hij. Even zag hij, als in een visioen, een jongetje dat net als hij een gitzwarte huid en een kuiltje in zijn kin had.

Zijn zwarte vingers klauwden krampachtig over de zwarte, arduinen paal.